

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Β΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, είναι αποδεκτή.)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

1. Λάθος
2. Σωστό
3. Σωστό
4. Λάθος
5. Σωστό

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Τα δύο ερωτήματα στον πρόλογο, το πρώτο που επαναλαμβάνει τον τίτλο και το δεύτερο, πιο εκτενές, στην ουσία λειτουργούν ως δείκτες προετοιμασίας του αναγνώστη για τη λογική μετάβαση στο περιεχόμενο του υπόλοιπου κειμένου.

Συγκεκριμένα **στο πρώτο ερώτημα** η συντάκτρια αναρωτιέται γιατί δεν επιστρέφουν οι νέοι στην Ελλάδα και ακριβώς μετά στο κείμενο γίνεται μια προσπάθεια τεκμηρίωσης των αιτιών του braindrain (παράγραφος 3^η, 4^η, 6^η και η πρώτη μισή της 7^{ης}), σύμφωνα με έρευνες που βασίζονται σε μαρτυρίες των νέων.

Με το **δεύτερο** ερώτημα, τίθεται προβληματισμός που αφορά στον τρόπο επαναπατρισμού των νέων με κίνητρα επιστροφής από το κράτος και αυτό στην ουσία απαντάται σ' ολόκληρο το κείμενο με την προσπάθεια διερεύνησης των αιτιών της κατάστασης, αλλά πιο συγκεκριμένα στην 7^η και 8^η παράγραφο, στις οποίες παρατίθενται οι εκτιμήσεις για το μέλλον και προτείνονται λύσεις.

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

Τα χωρία στα οποία υπάρχει ευθύς λόγος είναι τα εξής:

- «Το μεγαλύτερο εξαγωγίμο προϊόν της χώρας μας δυστυχώς ή . . . εξειδικευμένο και με πολλά προσόντα». (παράγραφος 5^η)
- «Οι νέοι μας πάντα έχουν στραμμένα τα μάτια πίσω . . . Να γυρίσουν όμως; Δύσκολο» (παράγραφος 6^η)
- «Ο Έλληνας που έφυγε στο εξωτερικό δεν εμπιστεύεται το ελληνικό κράτος» (παράγραφος 7^η)

Ο ευθύς λόγος προσφέρει στο κείμενο **ύφος** ζωντανό και οικείο, χαρίζοντας αμεσότητα στον λόγο. Έτσι έλκεται το ενδιαφέρον των αναγνωστών και το κείμενο γίνεται προσιτό και εύληπτο, γιατί μπορούν ευκολότερα αυτοί να ταυτιστούν ή να διαφωνήσουν με τις απόψεις ενός συγκεκριμένου ατόμου παρά να παρακολουθούν την τεκμηρίωση του κειμένου απρόσωπα ή αποστασιοποιημένα.

Ο **στόχος** της συντάκτριας είναι να πείσει και να πληροφορήσει τους αναγνώστες για το θέμα του κειμένου (braindrain). Ο ευθύς λόγος, που παρουσιάζεται με τη μορφή συγκεκριμένων συμπερασμάτων έρευνας από το Εθνικό κέντρο Τεκμηρίωσης και από τον υπεύθυνό του κ. Δημήτρη Μαραγκό, προσδίδει εγκυρότητα, επιστημονική τεκμηρίωση και σοβαρότητα για το θέμα και συμβάλλει έτσι στην στόχευση του κειμένου.

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Στο τραγούδι παρουσιάζεται ως κύριος προβληματισμός το δίλημμα, η αβεβαιότητα, η αμφιταλάντευση της φωνής που ακούγεται ανάμεσα σε δυο αντίρροπες δυνάμεις: η μια είναι η επιθυμία της φυγής και οι απογοητεύσεις που ωθούν κάποιον να μεταναστεύσει «είν' τα δικά μας ξένα», «κι είναι σκληρό το πίσω». Η άλλη δύναμη είναι οι αναστολές και ο φόβος που απογοητεύουν και αποτρέπουν από την φυγή «που 'ναι τα ξένα μακρινά», «είναι το μπρος ανήλιαγο». Δίνεται έτσι η αίσθηση ότι το άτομο δυσκολεύεται να πάει μπροστά, αλλά δεν μπορεί να γυρίσει και πίσω «Και πού να πάω και πού να 'ρθώ και πού να επιστρέψω». [Όλα αυτά παρουσιάζονται με διάφορες εκφραστικές και γλωσσικές επιλογές, όπως η αποστροφή στο β' ενικό ρηματικό πρόσωπο «και πού να πας και που να 'ρθεις και πού να επιστρέψεις», που λειτουργούν ως αποστροφή προς το κοινό ή σ' ένα υποτιθέμενο συνομιλητή ή στον εαυτό του. Επίσης, η χρήση α' ενικού ρηματικού προσώπου στην τελευταία στροφή δίνει στο αδιέξοδο την προσωπική διάσταση του βιώματος και επιτείνει τη δραματικότητα. Ακόμα, η αντίθεση «μικρή βαλίτσα . . . έκοψε τα χέρια» αισθητοποιεί ανάγλυφη αυτήν την εσωτερική πάλη.]¹

¹ Το τμήμα είναι σε αγκύλη, γιατί αναφέρεται σε εκφραστικά μέσα που φυσικά ερμηνεύουν νοήματα αλλά θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν και στο Θέμα 3.

Το κείμενο προκαλεί πολλές σκέψεις και συναισθήματα στον/στην αναγνώστη/-στρια που μπορούν να εκφραστούν ανάλογα, πάντα με την κατάλληλη έκφραση και τεκμηρίωση.

Ενδεικτικά:

Σίγουρα η απόφαση να φύγει κάποιος από τον τόπο του είναι εξαιρετικά δύσκολη, καθώς αποκόπτεται από τις ρίζες, την κουλτούρα, την καθημερινότητα και τους οικείους ανθρώπους, που τον αγαπούν και τον νοιάζονται. Ο φόβος, η απαισιοδοξία και η απόγνωση συνοδεύουν τον μετανάστη. Όμως, αν κάποιος το αντιμετωπίσει ως πρόκληση για τον ίδιο τον εαυτό του και ως κίνητρο μιας καλύτερης ζωής, με υψηλότερο βιοτικό επίπεδο και περισσότερες ευκαιρίες, εργασιακές και άλλες γι' αυτόν και την οικογένεια του, ίσως μετριαστεί η στενοχώρια και η απόγνωση του αποχωρισμού από την πατρίδα και ανακτήσει αισιοδοξία και κουράγιο.